

Školní vzdělávací program přípravného stupně

Název ŠVP přípravného stupně: **„KROK DO ŠKOLY“**

Zpracovaný podle RVP PV

Č.j.: 130/2019

Školní vzdělávací program pro přípravný stupeň ZŠ speciální „Krok do školy“ je platný od 2. 9. 2019.

Byl projednán pedagogickou radou dne 26. 8. 2019, školskou radou dne 27. 8. 2019.

Mgr. Naděžda Korcová

Obsah

1 Identifikační údaje.....	5
2 Obecná charakteristika školy.....	6
2.1 Charakteristika školy jako celku	6
2.2 Charakteristika a organizace přípravného stupně ZŠ speciální.....	7
3 Podmínky vzdělávání.....	9
3.1 Věcné podmínky.....	9
3.2 Životospráva.....	9
3.3 Hygienické podmínky.....	10
3.4 Psychohygiena, psychosociální podmínky	11
3.5 Organizace dne	12
3.6 Personální a pedagogické zajištění	13
3.7 Spoluúčast rodičů	13
3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	14
3.8.1 Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními v přípravném stupni ..	15
3.8.2 Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v přípravném stupni.....	15
3.9 Spolupráce s organizacemi.....	16
4. Charakteristika ŠVP přípravného stupně	18
4.1 Hlavní cíle ŠVP	18
4.2 Metody a formy vzdělávání	19
4.3 Alternativní formy vzdělávání.....	21
4.4 Zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	22
4.4.1 Vzdělávání dětí s poruchou autistického spektra	22
4.4.2 Vzdělávání dětí se středně těžkým a těžkým mentálním postižením či kombinovaným postižením více vadami	27
5. Vzdělávací obsah programu	29
5.1 Učební plán	31
5.2 Oblasti RVP PV vymezující vzdělávací obsah	32
5.3 Předměty	36

5.3.1 Rozumová výchova.....	36
5.3.2 Smyslová výchova	38
5.3.3 Tělesná výchova	39
5.3.4 Pracovní a výtvarná výchova	40
5.3.5 Hudební výchova	41
5.4 Integrované bloky	42
5.4.1 Podzim	42
5.4.2 Zima	45
5.4.3 Jaro.....	49
5.4.4 Léto	52
6. Hodnocení v přípravném stupni.....	54
7. Autoevaluace školy	54
7.1 Oblasti autoevaluace	54
7.2 Prostředky autoevaluace školy, časové rozvržení	55
7.3 Kritéria	57

1 Identifikační údaje

Název dokumentu: Školní vzdělávací program pro přípravný stupeň ZŠ speciální ŠVP pro přípravný stupeň je vypracován podle RVP PV (VÚP 2004), aktualizován podle RVP PV (Praha leden 2017) a upraven jako školní vzdělávací program přípravného stupně pro děti s poruchou autistického spektra, mentálním postižením, kombinovaným postižením. ŠVP je vypracován podle § 5 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb. a upraven jako školní vzdělávací program pro vzdělávání, pro něž není vydán rámcový vzdělávací program. Vychází z RVP pro předškolní vzdělávání.

Škola se specializuje především na děti s poruchou autistického spektra a děti s mentálním postižením.

Motivační název: KROK DO ŠKOLY

- a) Název:** Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola
Trhové Sviny
- Sídlo:** Nové Město 228, Trhové Sviny, 374 01
- Elokované pracoviště:** Dlouhá 35, České Budějovice,
- IČO:** 60076518
- b) Zřizovatel:** Jihočeský kraj
- Kontakt:** Krajský úřad Jihočeského kraje,
odbor školství, mládeže a sportu
U Zimního stadionu 1952/2, 37001 České Budějovice 7
- c) Ředitel:** Mgr. Naděžda Korcová
- d) Zástupce ředitele:** Mgr. Miroslav Kruba
- e) Koordinátor ŠVP PV:** Mgr. Petra Martínková
- f) Kontakt na školu:** skola@zspssviny.cz
www.zspssviny.cz
telefon: 608 020 773
- g) Č.j.:** 130/2019

2 Obecná charakteristika školy

2.1 Charakteristika školy jako celku

MŠ, ZŠ a PrŠ v Dlouhé ulici č. 35 v Českých Budějovicích je součástí Mateřské školy, Základní školy a Praktické školy Trhové Sviny a poskytuje vzdělání dětem a žákům:

- v mateřské škole speciální,
- v přípravném stupni ZŠS,
- s lehkým mentálním a kombinovaným postižením,
- se středně těžkým mentálním postižením,
- s těžkým až hlubokým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami.

Specifikem školy je výchova a vzdělávání žáků s autismem a mentálním postižením.

Pro přípravu na vzdělávání na ZŠS je zřízen přípravný stupeň základní školy speciální. Zařazení dětí probíhá na základě žádosti rodičů při doporučení školského poradenského zařízení.

ZŠ speciální plynule navazuje na vzdělávací program Mateřské školy speciální, která je rovněž součástí naší školy a zároveň připravuje žáky pro studium v Praktické škole jednoleté.

Škola se nachází v klidné části sídliště Vltava. Dostupnost MHD. Ze vzdálenějších míst jsou žáci sváženi prostřednictvím České maltézske pomoci Suverénního řádu maltézske rytířů.

Třídy školy jsou umístěny ve dvou pavilonech bývalé MŠ. Součástí objektu je i školní zahrada. Škola má bezbariérový přístup u každého pavilonu.

Základní škola speciální má kapacitu 60 žáků. Základy vzdělání jsou plněny v rámci povinné školní docházky v 10 postupných ročnících. Jsou do ní přijímáni žáci s vadami řeči, mentálním, tělesným nebo smyslovým postižením, děti s kombinovanými vadami, po DMO, s Downovým syndromem, děti s pervazivními vývojovými poruchami autistického spektra (PAS), lehkou mozkovou dysfunkcí, hyperkinetickým syndromem, poruchou hybnosti a soustředěnosti, dále děti se sníženou adaptabilitou a děti s psychickými poruchami na základě žádosti rodičů a doporučení pediatra a školského poradenského zařízení (SPC, PPP).

2.2 Charakteristika a organizace přípravného stupně

Přípravný stupeň (PS) je součástí základní školy speciální. Do PS jsou především přijímány děti s odkladem školní docházky a je určen pro děti, které z důvodů postižení a nerovnoměrného vývoje nejsou zralé zahájit povinnou školní docházku v ZŠ.

Do třídy přípravného stupně ZŠS lze zařadit dítě od školního roku, v němž dosáhne pět let věku, do zahájení povinné školní docházky, a to i v průběhu školního roku.

Děti jsou přijímány na žádost rodičů s doporučujícím posouzením školského poradenského zařízení-SPC. Ve třídě přípravného stupně je zařazeno 4 – 6 dětí.

Přípravný stupeň je určený pro děti se středním a těžším mentálním postižením nebo postižením více vadami a autismem, které po absolvování přípravného stupně budou moci zahájit povinnou školní docházku v základní škole nebo speciální škole.

Program přípravného stupně je koncipován v rozsahu jednoho roku, ale děti jej mohou podle vlastních individuálních možností a schopností absolvovat za 1-3 roky.

Vzdělávání v přípravném stupni je v rozsahu čtyř hodin denně a zahrnuje potřebnou speciálně pedagogickou péči. Jednotlivé činnosti a dovednosti jsou postupně rozvíjeny a je zvyšována jejich náročnost.

Přípravný stupeň ZŠ speciální má svá specifika a priority dané výchovou a vzděláváním dětí se speciálními potřebami, ty se také promítají do jeho zaměření.

Náš program je zpracován tak, aby naplňoval kompetence dané v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání.

Přípravný stupeň je zaměřen na:

- poskytování komplexní speciálně pedagogické péče (psychopedická péče a péče o děti s poruchami autistického spektra),
- rozvíjení celé osobnosti dítěte, důsledné uplatňování individuálního přístupu ke každému dítěti,
- poskytování podpůrné atmosféry založené na porozumění, bezpodmínečném přijetí dítěte, uznání a empatickém naslouchání (v první řadě se dítě musí cítit spokojené a v bezpečí a teprve pak se může rozvíjet a efektivně učit),
- na preferování prožitkového učení a integrovaného učení hrou a činnostmi,
- motivování dětí k poznávání a učení, poskytování dostatečného množství času,

- k prozkoumávání prostředí, poskytování prožitku úspěchu každému dítěti a příležitosti učit se mnoha způsoby,
- rozvoj sebeobslužných dovedností a soběstačnosti,
- rozvoj porozumění a komunikačních schopností a dovedností,
- pomoc dětem při vytváření často prvních kamarádkých vztahů,
- vedení dětí k poznávání a respektování pravidel chování ve škole i mimo ni,
- vytváření podnětného a dětem blízkého estetického prostředí,
- úzké propojení předškolního a školního vzdělávání - podpora osvojování dovedností, schopností a znalostí důležitých pro práci ve škole a rozvoj samostatnosti dětí,
- úzkou spoluprací s rodinou,
- spoluprací s SPC.

3 Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Prostředí třídy přípravného stupně je podnětné, stimulační. Třída je vybavena tak, aby bylo vytvořeno dobré zázemí pro vzdělávací aktivity. Uspořádání prostoru i jeho zařízení je přizpůsobeno dětem a jednotlivým činnostem. Vybavení je průběžně obnovováno, doplňováno a plně využíváno. Děti se svými výtvy podílejí na úpravě a výzdobě interiéru třídy i budovy. Prostředí je upraveno tak, aby dětské práce mohli zhlédnout i jejich rodiče.

Sociální zázemí a šatny jsou společné s mateřskou školou speciální. Na budovu školy navazuje rozlehlá školní zahrada, která umožňuje dětem (vzhledem k jejich věku, individuálním potřebám a možnostem) pohybové a relaxační aktivity.

3.2 Životaspráva

Stravování zajišťuje jídelna sousedící Mateřské školy, Dlouhá 35, České Budějovice. Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava. Je zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů a nápojů. Děti mají k dispozici ve třídě dostatek tekutin a mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly. Je nepřijatelné násilně nutit děti do jídla. Děti s PAS si mohou nosit své vlastní potraviny a obědy.

Dětem je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, který je však současně natolik flexibilní, aby umožňoval organizaci činností v průběhu dne, přizpůsobil se potřebám a aktuální situaci (aby např. rodiče mohli své děti přivádět podle svých možností, aby bylo možné reagovat na neplánované události v životě mateřské školy apod.).

Děti jsou každodenně a dostatečně dlouho venku, program činností je přizpůsobován okamžité kvalitě ovzduší.

V denním programu je respektována individuální potřeba aktivity a odpočinku jednotlivých dětí (dětem s potřebou klidu a odpočinku je nabízen klidný program např. odpočinek na lůžku apod.)

Pedagogové se sami chovají podle zásad zdravého životního stylu a poskytují tak dětem přirozený vzor.

3.3 Hygienické podmínky

Šatna je vybavena šatnovým nábytkem. Umývárna má 3 dětská WC a 3 umyvadla. V prostoru WC a umývárny je vyčleněna skříň pro ukládání individuálních osobních hygienických potřeb dětí (kapesníky, vlhčené ubrousky apod.).

Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů (týkajících se např. čistoty, teploty, vlhkosti vzduchu, osvětlení, hluchnosti, světla a stínu, alergizujících či jedovatých látek a rostlin apod.).

Ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek (vizualizace pomocí fotografií apod.).

3.4 Psychohygiena, psychosociální podmínky

Do přípravného stupně přicházejí děti v doprovodu zákonných zástupců zpravidla do 8.00 hodin. Všechny činnosti mají pravidelný denní řád. Jejich náročnost je volena přiměřeně typu a stupni zdravotního postižení, s respektováním věku a aktuálního zdravotního stavu každého dítěte. Relaxační aktivity jsou zařazovány na základě znalosti osobních potřeb jednotlivých dětí. Vzhledem k malému prostoru k volnému pohybu a pohybovým hrám ve třídě je při příznivém počasí využívána školní zahrada. Je vhodná jak k pohybu, odpočinku, relaxaci i k terapeutickému působení. Všichni zaměstnanci respektují individuální potřeby dětí a vytváří klima vzájemné spolupráce a podpory.

Pedagogové respektují potřeby dětí (obecně lidské, vývojové a individuální), reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování (jednají nenásilně, přirozeně a citlivě, navozují situace pohody, klidu, relaxace apod.). Děti nejsou neúměrně zatěžovány, či neurotizovány spěchem.

Všechny děti mají rovnocenné postavení a žádné z nich není zvýhodňováno ani znevýhodňováno. Jakékoliv projevy nerovností, podceňování a zesměšňování dětí jsou nepřijatelné.

Volnost a osobní svoboda dětí je dobře vyvážená s nezbytnou mírou omezení, vyplývajících z nutnosti dodržovat v přípravném stupni určitý řád a učit děti pravidlům soužití.

Dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů. Třída je pro děti kamarádkým společenstvím, v němž jsou zpravidla rády.

Pedagogický styl, resp. způsob, jakým jsou děti vedeny, je podporující, sympatizující, projevuje se přímou, vstřícnou, empatickou a naslouchající komunikací pedagoga s dětmi.

Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě předškolního dítěte a potřebám jeho života (je dítěti tematicky blízká, pochopitelná, přiměřeně náročná, užitečná a prakticky využitelná).

Pedagog se vyhýbá negativním slovním komentářům a podporuje děti v samostatných pokusech, je uznalý, dostatečně oceňuje a vyhodnocuje konkrétní projevy a výkony dítěte a přiměřeně na ně reaguje pozitivním oceněním, vyvaruje se paušálních pochval stejně jako negativního hodnocení.

Ve vztazích mezi dospělými i mezi dětmi se projevuje vzájemná důvěra, tolerance, ohleduplnost a zdvořilost, solidarita, vzájemná pomoc a podpora. Dospělí se chovají důvěryhodně a spolehlivě (autenticky). Pedagog se programově věnuje neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňuje prosociálním směrem (prevence šikany a jiných sociálně patologických jevů u dětí).

Pro děti pořádáme kulturní akce (př. divadlo, koncert, výlety), i akce pro rodiče s dětmi.

Veškeré snažení všech zaměstnanců školy směřuje k tomu, aby zde bylo dítě maximálně šťastné a spokojené.

Velkou péči věnujeme také spolupráci s rodiči a jejich informovanosti, prostřednictvím informačních nástěnek a schůzek.

Spolupracujeme se ZŠ speciální, Dlouhá 35 České Budějovice, SPC České Budějovice, pedagogicko-psychologickou poradnou a dětským lékařem.

3.5 Organizace dne

Výchovně vzdělávací činnost ve třídě probíhá ve dvou blocích a to od 8.00 hod. do 9.20 hod. a od 10.00 hod. do 11.40 hod. Bloky jsou odděleny prostorem pro hygienu dopolední svačiny a odpočinek. Během bloků nabízíme dětem krátké pohybové a relaxační aktivity. Některé činnosti probíhají ve skupinách, jiné individuálně, hudební a pohybové chvílky s celou třídou společně.

Časový plán je stanoven s ohledem na psychohygienické podmínky. Jeho uspořádání dává možnost pružně reagovat na individuální potřeby aktivity a odpočinku u jednotlivých dětí.

Režim dne:

7.30 - 8.00 příchod dětí, zájmové hry a činnosti

8.00 - 9.20 I. blok-vzdělávání dle třídního vzdělávacího programu, ranní rituál, individuální práce, řízené činnosti, pohybové chvílky, zájmové hry, individuální speciálně pedagogická péče

9.20 - 10.00 svačina, hygiena a relaxace

10.00 - 11.30 II. blok-vzdělávání dle třídního vzdělávacího programu – individuální stimulace a podpůrné metody, řízené individuální a skupinové činnosti, pohybové chvílky, relaxační činnosti, pobyt venku na zahradě školy, vycházky v okolí školy

11,30 – 11,40 hygiena, příprava na stolování

11.40 - 12.00 oběd, hygiena, sebeobsluha, odchod domů

Při uspořádání dne se snažíme sladit potřebu svobody a potřebu řádu, protože vyvážení obou je podmínkou pro optimální vývoj dítěte. Během dne poskytujeme dostatek času a prostoru pro hlavní seberozvíjející činnost dítěte - hru, při níž vycházíme z konkrétních prožitků dětí a dění ve škole.

Je-li pěkné počasí přesouváme některé činnosti ven. Organizujeme i vycházky a výlety do přírody. Při pobytu venku dáváme dětem dle jejich schopností a možností volnost pohybu.

Pedagogové respektují individuální potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají jejich uspokojování. Jednají nenásilně, přirozeně, citlivě, navozují situace pohody a klidu. Děti nejsou neúměrně zatěžovány či neurotizovány spěchem a chvatem.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

Ve třídě pracuje souběžně učitel/ka (speciální pedagog) a asistent pedagoga. Výchova a vzdělávání dětí v přípravném stupni vyžaduje odborný, vysoce citlivý a maximálně odpovědný přístup. Pedagogové usilují o vytváření partnerských vztahů mezi školou a rodinou. Chovají se a jednají profesionálním způsobem, v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými zásadami. Učitelka ve třídě je především iniciátorem, osobností se schopností předat vhodným způsobem nadšení. Pozoruje jednotlivé děti, vede je k samostatnosti, dbá na to, aby se děti cítily po všech stránkách v pohodě, aby měly dostatek podnětů k učení a radost z něho. Posiluje sebevědomí dětí a důvěru ve vlastní schopnosti.

3.7 Spoluúčast rodičů

Rodiče mají možnost podílet se na dění v přípravném stupni, účastnit se různých programů, dle svého zájmu zde vstupovat do her svých dětí. Jsou pravidelně a dostatečně informováni. Mohou se spolupodílet při plánování programu přípravného stupně, organizování akcí a výletů, být účastni při řešení vzniklých problémů apod. Pedagogové pravidelně informují rodiče o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji i učení. Domlouvají se s rodiči o společném postupu při jeho výchově a vzdělávání.

Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat. Učitelé sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, resp. rodin, snaží se jim porozumět a vyhovět. Zaměstnanci chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost v jejích svěřených vnitřních záležitostech. Jednají s rodiči ohleduplně, taktně, s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi. Nezasahují do života a soukromí rodiny, varují se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad.

Ve spolupráci s rodiči uskutečňujeme různé aktivity, které rozvíjejí funkci školy:

- neformální rozhovory při denních příležitostných setkáních
- školní slavnosti – vánoční svátky, velikonoční svátky, svátek matek, Den dětí
- karnevaly, Halloween
- velikonoční a vánoční setkání
- solná jeskyně
- divadelní představení, kina aj.

O veškerém dění v přípravném stupni informujeme rodiče prostřednictvím přímého kontaktu a informační nástěnky v šatně školy. Veřejnost informujeme v místním tisku a na internetových stránkách školy.

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

ŠVP vychází ve své základní koncepci z respektování individuálních potřeb a možností dítěte.

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpurných opatření. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpurných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpurná opatření realizuje přípravný stupeň ZŠS.

Podmínky pro vzdělávání dětí odpovídají individuálním potřebám dětí.

Podmínky pro vzdělávání dětí s priznanými podpurnými opatřeními stanovuje školský zákon a vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Učitel zajišťuje tyto podmínky s ohledem na vývojová a osobnostní specifika těchto dětí a je vzdělán v oblasti speciální pedagogiky.

Dětem je potřebné zabezpečeno (případně umožněno) díky:

- uplatňování principu diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání,
- realizace všech stanovených podpurných opatření při vzdělávání dětí,
- osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení,
- spolupráce se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství,
- snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy,
- přítomnost asistenta pedagoga podle stupně priznaného podpurného opatření,
- ŠVP je upraven podle speciálních vzdělávacích potřeb dětí.

3.8.1 Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v přípravném stupni je třeba jejich naplňování cílů přizpůsobovat tak, aby dětem vyhovovaly. Snahou pedagogů je vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními máme na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami učitel zahrnuje do svých vzdělávacích strategií podpůrná opatření. Od druhého stupně podpory jsou podpůrná opatření stanovována ŠPZ po projednání se školou a zákonným zástupcem dítěte. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb.

Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně zpracovává škola na základě doporučení ŠPZ individuálně vzdělávací plán.

3.8.2 Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v přípravném stupni

Individuální vzdělávací plán (IVP) zpracovává škola pro dítě od druhého stupně podpůrných opatření, a to na základě doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ) a žádosti zákonného zástupce dítěte. IVP vychází ze školního vzdělávacího programu (ŠVP). Obsahuje mj. údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem. Naplňování IVP vyhodnocuje školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou nejméně jednou ročně.

3.9 Spolupráce s organizacemi

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracujeme s dalšími odborníky, využíváme služby školských poradenských zařízení.

Spolupráce s Mateřskou školou speciální, Dlouhá 35

Do přípravného stupně ZŠ speciální jsou na základě doporučení ŠPZ a žádosti rodičů zařazovány i děti navštěvující MŠ speciální Dlouhá. S učitelkami a dětmi mateřské školy spolupracujeme, předáváme si informace o dětech a organizujeme společné akce (divadlo, karneval, ap.). Výhodou pro děti přicházející do přípravného stupně z naší mateřské školy je známé prostředí, učitelé. Děti se ve známém prostředí lépe adaptují.

Spolupráce se Základní školou speciální, Dlouhá 35

Naší snahou je pracovat s dětmi tak, aby byly schopné bez obtíží pokračovat ve vzdělávání ve škole. Děti získávají základní dovednosti, znalosti a vědomosti, které dále rozvíjejí a upevňují právě ve škole. S učitelkami školy spolupracujeme, předáváme si informace o dětech a účastníme se společných akcí (divadlo, kino, karneval apod.). Děti přípravného stupně mají možnost poznat své budoucí učitelky, spolužáky i prostředí školy, které jim nebude v budoucnu cizí, což má velký vliv na adaptaci a plynulý přechod do dalšího stupně vzdělávání.

Spolupráce se Speciálně pedagogickým centrem

SPC zajišťuje odborné poradenství při přijetí dětí do přípravného stupně ZŠS, poskytuje instruktáž a vedení rodičovských skupin, spolupracuje při vypracování individuálních vzdělávacích plánů dětí, zaměřuje se na přípravu předškolních dětí před vstupem do základní školy vzhledem k jejich aktuálnímu zdravotnímu stavu a individuálním schopnostem.

Spolupráce s Maltézskou pomocí, o. p. s.

Maltézská pomoc, o.p.s. také spolupracuje se svou partnerskou organizací, Českou maltézskou pomocí z Českých Budějovic na zajištění provozu projektu "Doprava dětí s postižením do škol". Společnost zajišťuje dopravu dětí do naší školy z oblasti Jihočeského kraje. Jako sociální služba rovněž zajišťuje osobní asistenci. V návaznosti na dopravu

do školy nabízí služba rodičům s postiženými dětmi i možnost transportu dětí na hipoterapii, rehabilitaci a společenské programy pro děti daného věku a postižení.

Spolupráce s Autis centrem, o.p.s. České Budějovice

Organizace poskytuje sociálně aktivizační služby pro osoby s autismem a odlehčovací službu pro osoby s autismem.

Spolupráce se Střední zdravotnickou školou v Českých Budějovicích, Pedagogickou fakultou, Zdravotně sociální fakultou

V rámci praxe k nám docházejí studenti výše uvedených institucí. Studenti jsou součástí vzdělávacího procesu a poskytují dětem pomoc při výchovně vzdělávacích a sebeobslužných činnostech.

4. Charakteristika ŠVP přípravného stupně

4.1 Hlavní cíle ŠVP přípravného stupně „KROK DO ŠKOLY“ (záměry)

1. Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání:

- rozvíjení dítěte po stránce fyzické, psychické a sociální,
- rozvíjení jeho schopností učení, myšlení a řeči,
- rozvíjení přiměřeného chápání okolního světa, jeho vývoje a proměn, prožívání radosti z možnosti zasahovat do jeho dění.

2. Osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost:

- předávání kulturních tradic a zvyků,
- rozvoj komunikativních dovedností, soudržnosti a tolerance.

3. Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí:

- podle možností a schopností dítěte podporovat osobní samostatnost a schopnost projevit se jako "samostatně" jednáající osobnost působící na své okolí,
- vzbuzovat u dítěte zájem spolupodílet se (v rámci jeho možností) na společenském životě a uvědomovat si možnost tento život ovlivňovat.

Hlavní cíle školního programu v kompetencích dítěte (výstupy):

- mělo by mít elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách, orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije,
- získané zkušenosti by mělo uplatňovat v praktických situacích a v dalším učení (kompetence k učení),

- mělo by umět řešit problémy, na které stačí, známé a opakující se situace se snažit řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého,
- nebát se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu (kompetence k řešení problémů),
- mělo by se umět domluvit gesty nebo slovy, rozlišovat některé symboly, mělo by rozumět jejich významu i funkci,
- průběžně rozšiřovat své schopnosti dorozumívat se (komunikativní kompetence),
- mělo by být schopno chápat, že lidé jsou různí a mělo by být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným,
- dětským způsobem projevovat citlivost a ohleduplnost k druhým, pomáhat slabším, rozpoznat nevhodné chování, vnímat nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost (sociální a personální kompetence),
- mělo by být schopno zajímat se o druhé i o to, co se kolem děje,
- mělo by mít základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snažit se podle toho chovat,
- mělo by se učit mít smysl pro povinnost ve hře, práci i učení (činnostní a občanské kompetence).

4.2 Metody a formy vzdělávání

- pozorování,
- nápodoba,
- komunikační kruh (ranní rituálek),
- řízené individuální činnosti,
- řízené skupinové činnosti,
- situační učení,
- prožitkové učení,
- alternativní formy vzdělávání,
- prvky z konceptu bazální stimulace,
- masáže dětí (aromamasáž), chromoterapie.

Realizace vzdělávací činnosti

Při výběru činností se řídíme vývojovým stupněm rozvoje dětí, jejich potřebami, zájmy, druhem a stupněm zdravotního postižení, individuálními zvláštnostmi a pedagogickým záměrem. Dbáme na kvalitu psychohygienických podmínek, dodržujeme pedagogické zásady, metodické postupy a tvůrčím způsobem uplatňujeme moderní metody a formy práce. Bereme v úvahu, že každé dítě má právo být jiné, mít jiné potřeby a rozvíjet se svým tempem.

Realizace se uskutečňuje v rámci třídního programu a vychází vždy ze znalostí dětí, analýzy situace ve třídě a evaluace předchozího výchovně vzdělávacího působení učitele.

Při realizaci preferujeme tyto činnosti:

- manipulace a experimentování,
- verbální i neverbální komunikace,
- volná hra, spontánní činnosti,
- konstruování, skládání, třídění,
- psychomotorická cvičení,
- pohybové hry, vycházky,
- poslech pohádek, hraní s loutkami,
- hudební činnosti,
- výtvarné činnosti,
- pracovní činnosti,
- komplexní skupinová a individuální speciálně pedagogická péče.

Zásady výchovně vzdělávací práce v přípravném stupni:

- individuální přístup k dítěti,
- vstřícné a bezpečné prostředí přípravného stupně,
- vztahy založené na participaci (spolupráci),
- dbát na uspokojování potřeb dětí s přihlédnutím k individuálním zvláštnostem,
- zajistit věcné prostředí, přiměřené množství i proměnlivost podnětů,
- poskytovat zpětnou vazbu dětem,
- podporovat komunikaci a partnerské vztahy s rodiči,

- spolupracovat se základní školou speciální a mateřskou školou speciální, v rámci možností a schopností dětí se spolupodílet na akcích pořádaných školou.

4.3 Alternativní formy vzdělávání

Alternativní formy vzdělávání uplatňujeme u dětí se střednětěžkým, těžkým a kombinovaným postižením. Ve výchovně vzdělávacím procesu používáme alternativní formy stimulací, přístupu a prostředků. Podporujeme tím komunikaci, psychickou rovnováhu a celkový rozvoj osobnosti.

Zraková stimulace, sluchová, hmatová stimulace:

- soubor technik, metod a postupů, kterými se snažíme podpořit a rozvíjet smysly.

Perličková koupel s chromoterapií:

- využíváme jako relaxační metodu, ovlivňujeme některé fyzické faktory, hydromasáží uvolňujeme celé tělo dítěte, využíváme 4 základních barev, které pozitivně působí na psychiku.

Padákování:

- podporuje celkový rozvoj dítěte, přináší dětem mnoho příjemných zážitků, ale i aktivizuje tvořivost, uvolňuje fyzické a psychické napětí, stimuluje zrak, podporuje soustředění a motivuje ke společné činnosti.

4.4 Zajištění průběhu vzdělávání dětem se speciálními vzdělávacími potřebami

4.4.1 Vzdělávání dětí s poruchou autistického spektra

S dětmi s poruchami autistického spektra se pracuje v rámci zajištění komplexní péče podle metodiky pro děti s PAS.

V SPC, které působí v Českých Budějovicích (Štítného ul.) pracuje speciální pedagog pro děti s PAS. Pravidelně spolupracuje s učiteli těchto dětí a metodickým vedením přispívá ke kvalitě výchovně vzdělávací práce.

Při práci s dítětem s PAS je třeba soustavné spolupráce všech pedagogů pracujících s dítětem a vytvoření strategií jednotného přístupu k němu.

Specifika vzdělávání dětí s poruchami autistického spektra

Do přípravného stupně jsou zařazovány i děti s poruchou autistického spektra.

Důležitou roli hraje pedagogický tým, který pracuje s dětmi individuálně, ale snaží se také vytvářet podmínky pro nácvik společné hry se dvěma i více dětmi. Během dne se děti v rámci prostoru třídy střídají při plnění různých úkolů, které vykonávají v upraveném prostoru v různých časových intervalech podle svých možností a předem stanoveného plánu.

Při vzdělávání dětí s PAS je důležité mít připravený obsah dne, dítěti tento obsah prostřednictvím vizualizovaného denního režimu sdělit a postupně s ním naplánované činnosti plnit. Součástí dennodenní práce s dítětem by měly být nácviky komunikace, sociálního chování a sebeobsluhy. Je nutné, aby pedagogové respektovali specifika autistického postižení konkrétního dítěte a neočekávali, že se dítě s PAS přizpůsobí požadavkům, které jsou kladeny na kolektiv třídy. Tlak na normalizaci a nadměrné očekávání ze strany pedagoga může vést až k problémovému chování dítěte až k nechuti a odmítání docházet do přípravného stupně.

Metodické postupy uplatňované při vzdělávání dětí s poruchami autistického spektra v přípravném stupni

Strukturované učení

Při uplatňování principů strukturovaného učení se řídíme základním pravidlem - nastavení systému práce **zleva doprava a shora dolů**.

Individualizace

Princip individualizace zajišťuje poznání potřeb konkrétního dítěte, individuální volbu metod a postupů při vzdělávání a řešení jeho problém (individuální přístup i v nejmenších detailech).

Strukturalizace

Struktura, členění zajistí každému dítěti určité jistoty a neměnnost, která mu umožní vykonávat každodenní činnosti s danou rutinou. Pomocí jednoznačně viditelného uspořádání prostředí, času a jednotlivých činností umožníme dítěti s PAS lépe se orientovat v čase a prostoru, pružněji reagovat na změny a odpovědět si na otázky: „**Kdy, kde, co, jak, jak dlouho, proč?**“ (struktura prostoru, struktura pracovního místa, struktura času, struktura činností a úkolů). Časovou strukturu vytváříme dětem s PAS prostřednictvím nástěnných a přenosných denních režimů.

Vizualizace

Vizuální podpora kompenzuje handicap pozornostních a paměťových funkcí a rozvíjí komunikační dovednosti. Formu vizuální podpory volíme individuálně podle potřeb a možností konkrétního dítěte. Strukturu a vizuální podporu nelze od sebe oddělit, vždy se budou vzájemně doplňovat a ovlivňovat (vizualizace prostoru, vizualizace času) pomocí fotografií, piktogramů apod.

Motivace

Při práci s dětmi s PAS sehrává důležitou roli motivace, jejímž prostřednictvím můžeme ovlivňovat jejich chování. Vhodným používáním pozitivních motivačních pobídek dítě aktivizujeme k činnostem, které samy o sobě nejsou pro dítě motivačně zajímavé a současně se snažíme ovlivňovat jeho chování tak, aby bylo celkově přiměřené. Účinnost motivace zvyšujeme poskytnutím odměny bezprostředně po ukončení dané aktivity nebo po využití správného modelu chování.

Formy motivace: Už v předškolním věku ocení děti bez autismu **sociální odměnu** (pochvalu). U dětí s autismem však v důsledku handicapu v oblasti sociálních funkcí tento typ motivace příliš nefunguje, proto k ovlivnění chování využíváme i nižší formu motivace (**materiální nebo činnostní odměna**).

Způsob odměňování: Využíváme tzv. **žetonový systém odměňování** (Token economy). Jde o systém, ve kterém dítě získává žetony (nebo jiné předměty) jako odměnu za vykonanou činnost. Za nasbírané žetony, jejichž počet je dopředu určen, získává dítě oblíbenou věc nebo aktivitu. Žetonový systém odměňování je nastaven tak, aby odpovídal dané úrovni pozornosti a mentální úrovni dítěte.

Podpora komunikace s využitím výměnných komunikačních strategií

Z používaných forem to mohou být, vedle verbální i forma **motorická, předmětová, komunikace gestem a prostřednictvím znaků, obrázková (fotografie, kresby), psaná, tištěná atd.**

Část dětí s PAS nemluví nebo užívá slova, jejichž významu nerozumí. Proto volíme takovou formu komunikace, která je konkrétnější a vizuálně jasná.

Osvědčily se vizualizované pomůcky. Řada z nich byla speciálně vyvinuta pro výuku komunikace.

Výměnný obrázkový komunikační systém (VOKS). Tento systém využívá vizualizovaných prostředků jako alternativy slov, k jejichž užívání je dítě motivováno. Tím se učí rozumět významu komunikace a schopnosti ovlivňovat své okolí přiměřeným způsobem k dosažení svých potřeb a přání. **Základní ideou výměny je praktická komunikace, jejímž cílem je, aby bylo dítě při komunikaci aktivní a komunikace sama, aby se pro něj stala motivačním stimulem pro další komunikační rozvoj.**

Nácvik sociálních a komunikačních dovedností, nácvik hry

Děti s PAS projevují od raného věku omezenější zájem o sociální kontakt, jehož kvalita je nekonzistentní. Obtíže v sociální oblasti provází též výrazně narušená schopnost přiměřeně užívat neverbální chování v různých sociálních situacích (postoj těla, gesta, mimika, oční kontakt) stejně jako neschopnost, nebo snížená schopnost vytvářet vztahy s vrstevníky s přihlédnutím k dosažené vývojové úrovni.

Řešení problémového chování

Většina dětí s autismem, vzhledem k deficitům vyplývajících z autistické triády, trpí ve větší či menší míře problémy v chování.

Metodické postupy uplatňované při vzdělávání dětí s PAS v přípravném stupni:

- Při komunikaci s dítětem jsou používány stručnější věty, gesta, případně konkrétní předměty, které dítěti pomohou pochopit, co mu sdělujeme.
- Pokud si dítě neví rady, není schopné splnit instrukci, vše mu individuálně zopakujeme.
- Nové informace i nově vzniklé situace dáváme do souvislostí s již získanými poznatky, vědomostmi a zkušenostmi.
- Automaticky nelze počítat s tím, že dítě dokáže generalizovat a aplikovat naučené vědomosti do praxe. Vždy mu pomáháme hledat logické souvislosti mezi novými a již naučenými fakty.
- Zadáváme takové množství úkolů, které je dítě schopno dokončit. Počítáme rovněž s výkyvy ve výkonu – to, co dítě zvládne jeden den bez problému, nemusí zvládnout jindy.
- Zadáváme úkoly pomocí krátkých, přesných a konkrétních pokynů. Pokud to situace vyžaduje, vypracujeme seznam dílčích kroků konkrétního úkolu. Využíváme konkrétní předměty, fotografie nebo obrázky. Forma znázornění je vždy závislá na míře porozumění dítěte.
- Otázky zadáváme stručně, jasně a přesně formulované, případně s vizuální podporou, aby se k nim dítě mohlo průběžně vracet a osvěžit si zadání.
- Dítě má dostatečný čas na odpověď, u některých dětí počítáme i s výraznější prodlevou při odpovědi.
- Pokud dítě pracuje s pracovním listem nebo jinými pomůckami, jsou upraveny tak, aby na stránce nebylo velké množství informací.
- Děti se formou vizualizovaných scénářů učí vyjadřovat, něco vyprávět nebo převyprávět.
- Pokud je dítě unavené, neklidné či pasivní má možnost vykonat krátkou relaxační přestávku, využíváme střídání rytmu: práce – odpočinek – práce.

- Je nastavena individuální doba trvání práce a odpočinku. Vzhledem k míře projevů PAS přihlížíme k případné přidružené poruše pozornosti, snadné unavitelnosti dítěte a k jeho krátkodobému soustředění.
- Na základě zjevných příčin jsou vytvořena preventivní opatření, která eliminují problémové chování dítěte.
- Pro potřeby relaxace, eliminace problémového chování, individuální výuky a podobně je vytvořen koutek ve třídě, nebo jiné prostory mimo třídu (šatnu apod.).
- Vycházíme ze zkušeností rodiny, z úrovně porozumění, na které dítě aktuálně je.
- Spolupracujeme s rodinou (úzce, pravidelně, včetně poznávání prostředí, tj. rodič ve třídě).
- Vytváříme struktury v rámci třídy (vycházíme z aktuální úrovně porozumění dítěte).
- Určujeme místa pro činnosti (označením vytváříme vizualizovaná procesuální schémata).
- Zavádíme denní režim, v němž vycházíme od nejnižší úrovně, tj. předmětové, a učíme dítě jej používat s pozdějším využitím fotografií nebo piktogramů.
- Zvykáme dítě používat tranzitní kartu pro změnu aktivit.
- Vytváříme strukturu v rámci školy (chodba, WC, jídelna, místo k odkládání oděvů).
- Po zvládnutí všech etap přenášíme naučené vzorce chování, jednání a komunikace do prostředí mimo školu (divadlo, MHD, knihovna, návštěva kulturních a sportovních aktivit).
- Dítě se učí samostatnosti při volbě trávení volného času bez přímé účasti pedagoga.
- Dítě se učí pracovnímu chování pomocí strukturovaných krabicových či deskových úkolů.
- Nacvičujeme smysluplnou aktivní komunikaci (volíme takový systém, kterému dítě rozumí - jednoduché, jasné a stručné pokyny slovní, gesta i mimika), kterou později převádíme do reálného prostředí v rámci třídy a rodiny.
- Nacvičujeme alternativní formu komunikace pomocí výměnného obrázkového komunikačního systému (VOKS).
- Součástí péče o dítě je reflexe - zjišťování porozumění mluvené řeči - podle obrázků, modelových situací. Závěry využíváme pro IVP. Na konci předškolního období by dítě mělo reagovat na pokyny, aktivně používat denní režim, tranzitní kartu, komunikační deník a procesuální schéma.

- Všímáme si odlišností od vývojového věku - především v oblasti komunikace a socializace a konzultujeme se SPC.
- Konzultujeme vše s rodiči a doporučíme vyhledat odbornou pomoc.
- Po dohodě s rodiči zavádíme prvky strukturovaného učení.

Metodické postupy a míra podpůrných opatření jsou aplikovány individuálně v souvislosti s výskytem jednotlivých symptomů a intenzitou jejich projevů.

4.4.2 Vzdělávání dětí se středně těžkým a těžkým mentálním postižením či kombinovaným postižením více vadami

Ve škole vytváříme bezpečné, klidné pokud možno stálé prostředí (preference známého prostředí).

Metody práce s dětmi s mentálním postižením vždy závisí na míře postižení a na jejich individuálních schopnostech a dovednostech.

Oblasti rozvoje, na které se zaměřujeme včetně námětů k minimalizaci obtíží:

- oblast zrakového vnímání, cvičení seriality,
- oblast sluchového vnímání a fonematického uvědomování,
- oblast časoprostorové orientace,
- oblast smyslového vnímání – hmat, čich,
- oblast řeči,
- oblast jemné a hrubé motoriky, motorika mluvidel, grafomotorika,
- oblast pozornosti, paměti, myšlení,
- cvičení seriality a intermodality a oblast matematických představ,
- oslabení v proprioreceptci.

Vhodné způsoby práce:

- rozvíjení aktivní a pasivní slovní zásoby, osvojování slovních druhů, tvorba krátkých vět,
- nutná komplexní péče ve spolupráci s odborníky,
- obsah sdělení je důležitější než výslovnost,
- dodržování pravidel, denního režimu,
- využití multisenzoriálního přístupu (zapojit více smyslů),
- hledat náhradní postupy, jak s dítětem komunikovat, nechat ho sdělit své přání, forma fotografií, deníku, piktogramů apod.,
- nedostatek v koncentraci pozornosti a paměti a snížená efektivita učení – motivujeme děti formou materiální odměny (bonbon, sušenka), verbální odměny – pochvala nebo oblíbená činnost – př. tablet,
- snažíme se o stereotypnější, jednodušší a jednoznačnější stimulaci – jasné a srozumitelné pokyny, nepřesycování dětí informacemi, stálé opakování informací, jednoduchý řád a pravidla,
- zajišťujeme pocit bezpečí a citové jistoty, pěstujeme vztahy s učiteli a dětmi,
- rozvíjíme potřebu seberealizace a pocitu uplatnění ve společnosti,
- vše konzultujeme s rodiči, spolupracujeme s rodinou a odborníky – lékaři, SPC,
- použijeme vizuální podporu při řízených činnostech,
- navazujeme na výchovný styl rodiny,
- chválit, motivovat, povzbuzovat ke komunikaci. V důsledku mentálního postižení je komunikace dětí omezena (výslovnost, malá slovní zásoba, vyjadřování v krátkých větách, agramatismy aj.). Zaměřujeme se na rozvoj slovní zásoby a rozvoj komunikačních schopností. Používáme artikulační cvičení, popřípadě zvolíme alternativní formu komunikace. U závažněji mentálně postižených dětí nabývá na významu neverbální způsob komunikace. Snažíme se nacvičovat způsob, jak vyjádřit základní pocity, např. souhlas, nesouhlas.

5 Vzdělávací obsah programu „KROK DO ŠKOLY“

Vzdělávací obsah je rozdělen do **4 integrovaných bloků**. Ke každému bloku se váží **3 tematické celky, které se dále člení na týdenní témata**, která jsou podrobně rozpracována v třídním vzdělávacím plánu (tematickém plánu). Jednotlivé tematické celky jsou zpracovány tak, aby v praxi nebyla pevně časově ohraničena. Jejich časovou délku určuje zájem dětí, momentální situace a aktuální dění ve třídě přípravného stupně. Jsou dostatečně široká, aby poskytovala více podnětů k činnostem. Vycházejí z přirozeného života kolem nás.

Integrované bloky se v třídních programech se dále rozpracovávají a kladou si za cíl dosáhnout u dětí **dílčích výstupů** (poznatky, dovednosti, hodnoty a postoje) v oblastech RVP PV. U dětí ukončujících docházku v přípravném stupni dosažení **výstupů a klíčových kompetencí dle RVP PV** (kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, činnostní a občanské). Vše za předpokladu s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu dětí.

Záměrem každého bloku je:

- aby děti něco prožily a zažily,
- poznávaly a hodnotily,
- sdělovaly a konzultovaly,
- zkusily, udělaly, vyřešily, přetvořily,
- naučily se,
- procvičily,
- upevnily.

Zdroje, z nichž jsme při volbě témat čerpaly:

- běžné životní situace (život v rodině, život ve škole, koloběh přírody, předměty a věci, které nás běžně obklopují)
- zvláštní události a slavnosti (rodinné a tradiční svátky, zvyky a obyčeje, přírodní úkazy)
- interakční oblasti (poznávací činnosti na základě smyslového vnímání, manipulace a experimentace, sociální dovednosti, sociální komunikace)

Oblasti RVP přípravného stupně vymežující vzdělávací obsah:

1. biologická (dítě a jeho tělo)

- podporovat a stimulovat tělesný vývoj dítěte, rozvoj pohybových a manipulačních dovedností, sebeobsluhy, vytvořit základy zdravých životních návyků a postojů,

2. psychologická (dítě a jeho psychika)

- rozvíjet poznávací schopnosti, jazykové a řečové dovednosti, emocionalitu a sebepojetí, podporovat duševní pohodu,

3. interpersonální (dítě a ten druhý)

- rozvíjet potřebu a schopnost navazovat vztahy s druhými lidmi, vzájemnou komunikaci, spolupráci, respekt a toleranci,

4. sociálně kulturní (dítě a společnost)

- rozvíjet schopnosti a dovednosti umožňující dítěti socializaci v rodině, škole, ale i v širší společnosti,

5. enviromentální (dítě a svět)

- vytvářet elementární povědomí o vývoji a rozmanitosti světa kolem nás, pochopení souvislostí a možností člověka tento vývoj ovlivnit.

Při plánování práce v blocích a tématech jsou zastoupeny všechny tyto oblasti.

5. 1 Učební plán

Předmět	Oblasti	Počet hodin týdně
Rozumová výchova	Rozvoj komunikativních a interaktivních dovedností a rozvoj učebních a pracovních schopností a návyků (poznávací schopnosti a řeč, logické myšlení, pozornost a paměť, početní představy a grafické schopnosti)	5
Smyslová výchova	Rozvoj smyslového vnímání a intelektových schopností	3
Pracovní a výtvarná výchova	Rozvoj sebeobslužných a sociálních dovedností (hygienické návyky, sociální vztahy, adaptační schopnosti)	4
Tělesná výchova	Rozvoj hrubé i jemné motoriky	5
Hudební výchova	Rozvoj řeči, hudebnosti, rytmických a intonačních schopností a pohybové kultury	3
Celkem		20

Výchovně vzdělávací činnost je rozčleněna do několika vzdělávacích oblastí, které se v průběhu dne pravidelně prolínají a doplňují. Těžiště práce tvoří Rozumová výchova, Smyslová výchova, Pracovní a výtvarná výchova, Hudební výchova a Tělesná výchova.

Rozvoj všech těchto vzdělávacích oblastí probíhá v integrovaných tematických blocích, které jsou příležitostí přirozeně skloubit základní požadavky na vzdělávání dětí předškolního věku a umožňují nabízet dětem různorodé činnosti a příležitosti k optimálnímu rozvoji a jsou součástí ŠVP.

Tematické bloky jsou orientační a učitelka si je vybírá a dále rozpracovává podle skladby žáků do třídního tematického plánu, který zahrnuje i časové uspořádání.

5.2 Oblasti RVP vymezující vzdělávací obsah v přípravném stupni

Oblast RVP vymezující vzdělávací obsah v přípravném stupni	Vzdělávací obsah
Dítě a jeho tělo (biologická oblast)	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Uvědomění si vlastního těla:</u> reakce na vlastní jméno, poznávání částí těla a obličeje (ukazování s vedením ruky i samostatně) - <u>Rozvoj pohybových činností, rozvoj jemné i hrubé motoriky:</u> házení lehkých předmětů kutálení lehkého míče chůze, poskoky, relaxační a rovnovážná cvičení - <u>Rozvoj a užívání všech smyslů:</u> <i>Sluchová cvičení:</i> se zrakovou kontrolou i bez zrakové kontroly poznávání spolužáků a učitelů podle hlasu poznávání různých předmětů a hudebních nástrojů podle zvuku vnímání zvuků dopravních prostředků, hlasů zvířat <i>Hmatová cvičení:</i> poznávání předmětů hmatem (s využitím a bez využití zraku) rozlišování: teplé / studené, mokré / suché, měkké / tvrdé, hladké / drsné hlazení jemných látek, navozování příjemných pocitů <i>Chuťová a čichová cvičení:</i> rozlišování chutí: sladké, slané, kyselé rozlišování potravin podle chuti dýchání nosem, výdech ústy rozlišování: voní / páchne <i>Cvičení zraku:</i> třídění předmětů podle velikosti, obsahu, barvy rozlišování tvarů: kolečko, čtverec, trojúhelník poznávání základních barev vkládání předmětů do otvorů

	<ul style="list-style-type: none">- <u>Sebeobsluha:</u> svlékání, oblékání, ukládání oděvů obouvání, zouvání- <u>Hygienické návyky:</u> používání WC mytí a utírání rukou a obličeje, užívání mýdla používání kapesníku- <u>Stolování:</u> správné sezení u stolu při jídle používání lžice prostírání stolu, úklid nádobí- <u>Péče o okolní prostředí:</u> úklid pomůcek a hraček na své místo ukládání obuvi do botníku utírání prachu péče o pokojové květiny
Dítě a jeho psychika	<ul style="list-style-type: none">- <u>Jazyk a řeč:</u> zjištění úrovně řeči rozšiřování slovní zásoby (aktivní i pasivní) napodobování hlasů zvířat a zvuků nácvič jednoduchých říkanek a písniček nácvič pozdravu v případě nutnosti užití jiných forem komunikace- <u>Rozvíjení logického myšlení a paměti:</u> orientace v časových souvislostech pojmy: je / není, bylo / nebylo, malý / velký, krátký / dlouhý vztahy: všechno / nic, hodně / málo, určení počtu: čísla 1,2- <u>Rozvíjení grafických schopností:</u> cvičení jemné motoriky kuličkové hry, provlékání, navlékání, čmárání prstem nácvič správného úchopu grafomotorická cvičení řazení předmětů zleva doprava

	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Prostorová a směrová orientace:</u> orientace ve třídě, ve škole, v blízkém okolí školy pojmy: nahoře, dole, vpředu, vzadu, na, ve, do - <u>Rozvíjení poznávacích schopností:</u> poznávání činností, předmětů denní potřeby a jejich použití, třídění předmětů podle různých kritérií poznávání zvířat a jejich mláďat, pojmenování některých zvířat naše rodina, členové rodiny, širší rodina vztahy mezi lidmi, vnímání osob v nejbližším okolí, koho mám rád, kdo má rád mne pozdrav, reakce na pozdrav, poděkování sociální čtení pomocí psychomotorických her rozvoj volných vlastností- vytrvalost, samostatnost, cílevědomost
Dítě a ten druhý	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Rozvoj komunikace:</u> vyjádření souhlasu a nesouhlasu navázání kontaktu s dospělým, se spolužáky vyjádření individuálních potřeb a přání požadání o pomoc rozvoj schopnosti spolupráce s ostatními, respektování potřeb ostatních dětí poznávání pravidel společenského soužití porozumění základním projevům neverbální a verbální komunikace
Dítě a společnost	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Výtvarné činnosti:</u> <i>Práce s papírem:</i> mačkání, trhání, lepení, překládání <i>Práce s textilními materiály:</i> navíjení vlny, provázku, nalepování látky <i>Práce s barvami:</i> Míchání, malování štětcem, prstové barvy ...

	<p><i>Modelování:</i> zpracování modelovací hmoty, hnětení, stlačování, vyvalování, trhání, krájení, tvarování kuliček a válečků</p> <p><i>Práce s přírodními materiály:</i> sběr přírodnin, třídění, ukládání, lepení, navlékání – listy, kaštany, žaludy, šípky, dřívka, kamínky....</p> <p><i>Práce s různými druhy materiálu:</i> mozaiky, stavebnice, puzzle, hry v písku</p>
Dítě a svět	<p>orientace ve známém prostředí zvládání běžných opakujících se činností uvědomování si nebezpečí vnímání změn v přírodě péče o okolní prostředí</p>

5.3 Předměty

5.3.1 Rozumová výchova (Rv)

Oblasti ŠVP přípravného stupně	Předmět: Rozumová výchova
Dítě a jeho tělo	<ul style="list-style-type: none">- <u>Uvědomění si vlastního těla:</u> reakce na vlastní jméno, poznávání částí těla a obličeje (ukazování s vedením ruky i samostatně)
Dítě a jeho psychika	<ul style="list-style-type: none">- <u>Jazyk a řeč:</u> zjištění úrovně řeči rozšiřování slovní zásoby (aktivní i pasivní) napodobování hlasů zvířat a zvuků návčik jednoduchých říkanek a písniček návčik pozdravu v případě nutnosti užití jiných forem komunikace- <u>Rozvíjení logického myšlení a paměti:</u> orientace v časových souvislostech pojmy: je / není, bylo / nebylo, malý / velký, krátký / dlouhý vztahy: všechno / nic, hodně/ málo, určení počtu: čísla 1,2- <u>Rozvíjení grafických schopností:</u> cvičení jemné motoriky kuličkové hry, provlékání, navlékání, čmárání prstem návčik správného úchopu grafomotorická cvičení řazení předmětů zleva doprava- <u>Prostorová a směrová orientace:</u> orientace ve třídě, ve škole, v blízkém okolí školy pojmy: nahoře, dole, vpředu, vzadu, na, ve, do

	<p>- <u>Rozvíjení poznávacích schopností:</u> poznávání činností, předmětů denní potřeby a jejich použití, třídění předmětů podle různých kritérií poznávání zvířat a jejich mláďat, pojmenování některých zvířat naše rodina, členové rodiny, širší rodina vztahy mezi lidmi, vnímání osob v nejbližším okolí, koho mám rád, kdo má rád mne pozdrav, reakce na pozdrav, poděkování sociální čtení pomocí psychomotorických her rozvoj volných vlastností- vytrvalost, samostatnost, cílevědomost</p>
<p>Dítě a ten druhý</p>	<p>- <u>Rozvoj komunikace:</u> vyjádření souhlasu a nesouhlasu navázání kontaktu s dospělým, se spolužáky vyjádření individuálních potřeb a přání požádání o pomoc rozvoj schopnosti spolupráce s ostatními, respektování potřeb ostatních dětí</p>
<p>Dítě a svět</p>	<p>orientace ve známém prostředí zvládání běžných opakujících se činností uvědomování si nebezpečí vnímání změn v přírodě péče o okolní prostředí</p>

5.3.2 Smyslová výchova (Sv)

Oblasti přípravného stupně	ŠVP Předmět: Smyslová výchova
Dítě a jeho tělo	<p>- <u>Rozvoj a užívání všech smyslů:</u></p> <p><i>Sluchová cvičení:</i> se zrakovou kontrolou i bez zrakové kontroly poznávání spolužáků a učitelů podle hlasu poznávání různých předmětů a hudebních nástrojů podle zvuku vnímání zvuků dopravních prostředků, hlasů zvířat</p> <p><i>Hmatová cvičení:</i> poznávání předmětů hmatem (s využitím a bez využití zraku) rozlišování: teplé / studené, mokré / suché, měkké / tvrdé, hladké / drsné hlazení jemných látek, navozování příjemných pocitů</p> <p><i>Čuťová a čichová cvičení:</i> rozlišování chutí: sladké, slané, kyselé rozlišování potravin podle chuti dýchání nosem, výdech ústy rozlišování: voní / páchne</p> <p><i>Cvičení zraku:</i> třídění předmětů podle velikosti, obsahu, barvy rozlišování tvarů: kolečko, čtverec, trojúhelník poznávání základních barev vkládání předmětů do otvorů</p> <p>- <u>Sebeobsluha:</u> svlékání, oblékání, ukládání oděvů obouvání, zouvání</p>
Dítě a svět	orientace ve známém prostředí uvědomování si nebezpečí vnímání změn v přírodě

5.3.3 Tělesná výchova (Tv)

Oblasti ŠVP přípravného stupně	Předmět: Tělesná výchova
Dítě a jeho tělo	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Rozvoj pohybových činností, rozvoj jemné i hrubé motoriky:</u> házení lehkých předmětů kutálení lehkého míče chůze, poskoky, relaxační a rovnovážná cvičení
Dítě a jeho psychika	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Prostorová a směrová orientace:</u> orientace v blízkém okolí školy pojmy: nahoře, dole, vpředu, vzadu, na, ve, do cvičení s psychomotorickým padákem
Dítě a ten druhý	<ul style="list-style-type: none"> nácvik chůze ve dvojicích, za ruku hudebně pohybová cvičení, tanečky

5.3.4 Pracovní a výtvarná výchova (Pvv)

Oblasti ŠVP	Předmět: Pracovní a výtvarná výchova
-------------	--------------------------------------

přípravného stupně	
Dítě a jeho tělo	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Hygienické návyky:</u> používání WC mytí a utírání rukou a obličeje, užívání mýdla používání kapesníku - <u>Stolování:</u> správné sezení u stolu při jídle používání lžice prostírání stolu, úklid nádobí - <u>Péče o okolní prostředí:</u> úklid pomůcek a hraček na své místo ukládání obuvi do botníku utírání prachu péče o pokojové květiny
Dítě a společnost	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Poznávání pravidel společenského soužití</u> porozumění základním projevům neverbální a verbální komunikace - <u>Výtvarné činnosti:</u> <i>Práce s papírem:</i> mačkání, trhání, lepení, překládání, stříhání <i>Práce s textilními materiály:</i> navíjení vlny, provázku, nalepování látky <i>Práce s barvami:</i> míchání, malování vodovými, temperovými a prstovými barvami <i>Modelování:</i> zpracování modelovací hmoty, hnětení, stlačování, vyvalování, trhání, krájení, tvarování kuliček a válečků <i>Práce s přírodními materiály:</i> sběr přírodnin, třídění, ukládání, lepení, navlékání – listy, kaštiny, žaludy, šípky, dřívka, kamínky.... <i>Práce s různými druhy materiálu:</i>

	mozaiky, stavebnice, puzzle, hry v písku
--	--

5.3.5 Hudební výchova (Hv)

Oblasti ŠVP přípravného stupně	Předmět: Hudební výchova
Dítě a jeho tělo	- Rozvoj hudebně pohybových dovedností hra na tělo
Dítě a jeho psychika	- <u>Jazyk a řeč:</u> zjištění úrovně řeči rozšiřování slovní zásoby (aktivní i pasivní) nácvik jednoduchých říkanek a písniček
Dítě a ten druhý	Hudebně pohybová cvičení ve dvojici, skupině
Dítě a svět	Rozvoj hudebního a estetického cítění
Dítě a společnost	- <u>Hudebně pohybová cvičení, poslech hudby:</u> hry s říkadly, poslech krátké skladby, relaxační hudba

5.4 Integrované bloky

5.4.1 Integrovaný blok: PODZIM (časový plán – cca 12 týdnů – září, říjen, listopad)

Dílčí tématické okruhy:

1. HURÁ DO SVĚTA
2. KDO SI HRAJE NEZLOBÍ

3. PODZIMNÍ DALEKOHLED

Charakteristika integrovaného bloku PODZIM:

Tento integrovaný blok se orientuje především na uvítání nových dětí v přípravném stupni, jejich postupnou adaptaci. Zaměřujeme se na utváření pozitivního sociálního klimatu ve třídě, k pozitivnímu prožívání pobytu mimo rodinu. Integrovaný blok dále děti seznámí s pojmem domov, důraz je kladen na sociální a emotivní rovinu pojmu i celé tematické části. Podporuje zdravý rodinný život a pěkné vztahy dětí k vlastním rodinám. Dětem se snažíme přiblížit místo, kde bydlí, hravou formou je seznamujeme s některými pověstmi, které se vážou na město České Budějovice.

Děti se seznamují s mnoha zajímavými věcmi z jejich bezprostředního okolí a dávají si je do souvislostí s časovou osou, snažíme se, aby se děti orientovali v čase a prostoru - co je za den, za měsíc, za roční období, intenzivněji vedeme děti k prožívání času. Dětem je dle jejich individuálních potřeb zaveden vizualizovaný režim dne pomocí fotografií, obrázků či reálných předmětů.

Společně s dětmi se zaměřujeme na vytváření a respektování pravidel třídy, děti se učí zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami. Učí se ukládat hračky a pomůcky na určené místo.

Dále je integrovaný blok orientován na tematický okruh, který se váže k podzimní přírodě, podzimnímu počasí, sklizni ovoce a zeleniny a podzimu obecně.

Dílčí tematické okruhy:

1. HURÁ DO SVĚTA

Základní vzdělávací nabídka (okruhy činností):

- seznamování se s prostředím třídy a školy, orientace v něm,
- seznamování s věcmi, které dítě obklopují,
- činnosti zaměřené k podpoře uvědomění si vlastní osoby, k poznávání vlastního těla a jeho částí,
- činnosti zaměřené k rozvíjení a osvojování si základních sebeobslužných dovedností,

- seznamování se základními pravidly chování ve vztahu ke kamarádům a jejich respektování - rozvíjení kontaktů mezi dětmi i dospělými (jednoduché sociální hry, hudební a pohybové hry).

2. KDO SI HRAJE, NEZLOBÍ

Základní vzdělávací nabídka (okruhy činností):

- seznamování se základními pravidly chování ve vztahu ke kamarádům a jejich respektování - rozvíjení kontaktů mezi dětmi i dospělými (jednoduché sociální hry, hudební a pohybové hry,
- strukturalizace a vizualizace prostředí – vizualizovaný režim dne pomocí fotografií, předmětů, žetonový systém – práce s žetonovou kartou, zavedení systému odměn a motivace,
- pohybové činnosti, zdravotně zaměřená cvičení, jednoduché pohybové hry.

3. PODZIMNÍ DALEKOHLED

Základní vzdělávací nabídka (okruhy činností):

- pozorování podzimních změn v přírodě, pozorování rostlin, stromů a keřů,
- ochutnávky ovoce, zeleniny,
- pozorování dění v zahrádkách, tvořivé činnosti se zahradními produkty,
- barvy podzimu,
- pohybové činnosti, zdravotně zaměřená cvičení, jednoduché pohybové hry,
- činnosti zaměřené k rozvíjení a osvojování si základních sebeobslužných dovedností,
- rozvíjení základních řečových a komunikačních dovedností (artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, činnosti zaměřené k rozvíjení vnímání, naslouchání, porozumění, samostatného mluvního projevu),
- manipulační hry, činnosti s jednoduchými pomůckami a náčiním,
- péče o okolní prostředí,
- výlety do okolí, do přírody, návštěva kulturních akcí.

Hlavní záměry integrovaného bloku PODZIM:

- seznamovat děti s prostředím třídy a školy, s ostatními dětmi i dospělými a usnadňovat jim adaptaci na novou situaci, rozvíjet schopnosti dětí, vytvářet citové vztahy,
- vytvářet pohodovou atmosféru, navozovat pocit spokojenosti,
- vést děti k poznávání podzimní přírody, jejích zákonitostí a změn,

- rozvíjet u dítěte užívání všech smyslů,
- vytvářet u dětí zdravé životní postoje,
- umožnit dětem osvojit si nové poznatky z oblasti živé a neživé přírody,
- seznamovat děti s pravidly chování a bezpečnosti.

Očekávané výstupy integrovaného bloku PODZIM:

- částečně se orientovat v čase (vizualizovaný režim dne),
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí,
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla,
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování, respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním, naslouchat druhým,
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace,
- chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.),
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat,
- orientovat se ve známém prostředí (doma, ve třídě, v budově školy, v blízkém okolí školy),
- orientovat se v prostoru, částečně se orientovat v čase (vizualizovaný režim dne),

5.4.2 Integrovaný blok: ZIMA (časový plán – cca 12 týdnů - prosinec, leden, únor)

Dílčí tématické okruhy:

- 1. TĚŠÍME SE NA VÁNOCE**
- 2. JÁ JSEM MALÝ ČLOVÍČEK**
- 3. ZIMA KRALUJE**

Charakteristika integrovaného bloku ZIMA:

Tento integrovaný blok se zabývá přípravou a prožíváním u dětí nejoblíbenějších svátků. I ve škole (v přípravném stupni) se snažíme dětem přiblížit sváteční atmosféru, kouzlo Vánoc, které je především v tom, že dané svátky prožíváme společně s rodinou. S dětmi ve škole společně připravujeme cukroví, zdobíme stromeček. V tomto období mimo jiné zveme rodiny dětí do školy, kde společně trávíme chvíle přípravou vánočních dekorací, zpěvem koled apod. Připravujeme tak dětem společné prožitky s rodinou, které jsou vázané na školu.

Děti se seznamují s vlivy a projevy počasí v zimě. V případě vhodných podmínek se dětem snažíme co nejvíce prakticky přiblížit různé zimní sporty. Zajímáme se také o to, jak se o sebe starají zvířátka v zimě, případně jak jim s přežitím v nejchladnějším období v roce pomáhá člověk. Blok je orientovaný na lidové tradice spojené s prožíváním karnevalu a období masopustu.

Dále je integrovaný blok zaměřen na poznávání lidského těla, a to ve zdraví i v nemoci, ale také na prevenci sociálně patologických jevů.

Dílčí tématické okruhy:

1. TĚŠÍME SE NA VÁNOCE

Základní vzdělávací nabídka (okruhy činností):

- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, hudební, pohybové a další),
- prožívání předvánočního období v činnostech výtvarných, pracovních, hudebních i pohybových, seznamování s tradicemi, přiblížení sváteční atmosféry a kouzla Vánoc,
- vyhledávání a předčítání literárních textů,
- Mikulášská nadílka a Vánoční besídka v přípravném stupni (příprava besídky pro rodiče, výzdoba třídy, zdobení vánočního stromku),
- přibližování vánočních zvyků a tradic dětem,
- příprava dáreků pro své nejbližší a kamarády,

- poslech (zpěv) koled a vánočních písní,
- artikulační, řečové a smyslové hry.

2. ZIMA KRALUJE

Základní vzdělávací nabídka (okruhy činností):

- činnosti zaměřené k rozvíjení a osvojování si základních hygienických a sebeobslužných dovedností,
- projevy zimy, změny počasí v zimě, charakteristické znaky zimy,
- seznamování s vlivem počasí na oblékání v zimě, otužování,
- pokusy se sněhem a ledem,
- pozorování zimních změn v přírodě, příroda jde spát,
- zvířátka v zimě, pomoc člověka zvířátkům v zimě,
- pohybové činnosti, hry na sněhu, zdravotně zaměřená cvičení, zimní sporty,
- výlety do okolí, do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí.

3. JÁ JSEM MALÝ ČLOVÍČEK

Základní vzdělávací nabídka (okruhy činností):

- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí,
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků,
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry,
- části těla, seznamování se základními pojmy užívanými ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem,
- činnosti zaměřené k rozvíjení a osvojování si základních hygienických a sebeobslužných dovedností,
- seznamování s různými druhy nebezpečí, se kterým se děti mohou ve svém okolí setkat, praktické druhy ochrany před možným nebezpečím (žádost o pomoc apod.).

Hlavní záměry integrovaného bloku ZIMA:

- vést děti ke zdravým životním návykům (dbát na přiměřené oblečení), seznamovat se s nejrůznějšími zimními sporty,
- zdokonalovat své schopnosti a dovednosti v oblasti hrubé a jemné motoriky,
- vnímat krásu přírody v zimě, rozvíjet rozlišovací schopnosti,
- připravovat společné slavnosti, seznamovat se s tradicemi vánočních svátků,

- rozvíjet estetické vnímání, citění, prožívání, poznávat kouzlo pohádek,
- procvičovat paměť, pozornost, představivost, fantazii,
- porozumět základním projevům neverbální komunikace,
- rozvíjet kulturně estetické dovednosti (výtvarné, hudební a dramatické),
- rozvíjet smyslové vnímání,
- rozvíjet jemnou motoriku a grafomotoriku,
- vést děti učit se formovat své postoje, posilovat vzájemné vztahy, vytvářet pohodu a pěkné prostředí,
- rozvíjet u dětí funkční komunikační dovednosti,
- vytvářet pozitivní vztah dětí k činnostem, posilovat u nich zvědavost, zájem, radost z objevování nového,
- umožnit dětem poznávat sám sebe, posilovat sebedůvěru, samostatnost, rozvíjet u nich sebeovládání,
- učit děti citové vztahy vytvářet, rozvíjet a prožívat.

Očekávané výstupy integrovaného bloku ZIMA:

- podílet se na aktivitách třídy, zapojit se do společných činností dětí,
- vnímat tradice a zvyky v průběhu roku,
- využít vlastní tvořivosti při přípravě estetického prostředí k různým oslavám,
- aktivně prožívat slavnostní události,
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebně pohybových činností,
- získat návyky pro každodenní pohyb, cvičení, dodržování základních hygienických návyků,
- dodržovat pitný režim a návyky při stolování,
- ovládat svoje tělo, části svého těla, dokázat je ukázat,
- mít povědomí o tom, jak lze zdraví ovlivnit zdravými životními návyky a o tom, co nám škodí,
- zvládnout některé základní pohybové dovednosti, snažit se vědomě napodobit jednoduchý pohyb,
- mít povědomí o těle a jeho funkci,
- mít potřebu pohybových aktivit během dne,
- mít základní hygienické návyky pro zdraví.

5.4.3. Integrovaný blok: JARO

časový plán – cca 12 týdnů (březen, duben, květen)

Dílčí tématické okruhy:

- 1. JARO DĚLÁ POKUSY**
- 2. PLETU, PLETU POMLÁZKU**
- 3. Z POHÁDKY DO POHÁDKY**

Charakteristika integrovaného bloku:

Tento integrovaný blok ve svém obsahu vychází především z jarního období, ve kterém se odehrává. Provázanost s prostředím, ve kterém děti žijí je velice těsná. V okolí školy jsou volné přírodní plochy (okolí řeky Vltavy, Vrbenské rybníky), kde se lze aktivně seznamovat se změnami, které nám přináší jaro.

I v tomto integrovaném bloku se snažíme posilovat vazby mezi školou a rodiči dětí různými společnými aktivitami. Dětem přibližujeme různé zvyky a tradice, které se k velikonočním svátkům vážou. Malujeme kraslice, vyséváme obilí, připravujeme výzdobu a seznamujeme se s říkadly a lidovými zpěvy, které Velikonoce provázejí.

Integrovaný blok se také orientuje na děti jeden rok před zahájením školní docházky. Zápisu do základní školy přichází i tzv. příprava na zápis, která je u nás především emočního a sociálního charakteru. Před zápisem do základních škol si s dětmi o škole povídáme, navštěvujeme i třídy naší základní školy speciální, kde sledujeme při učení kamarády, kteří s námi chodili dříve do školy či školky. Tato návštěva je nabízena i rodičům dětí přípravného stupně.

Dále se integrovaný blok věnuje vytváření pozitivního vztahu ke knize a k umění. Snaží se o rozvíjení vyjadřování dětí, jejich představivosti a fantazie. Seznamuje děti s řečí pomocí pohádek a příběhů a uvádí je do kouzelného světa pohádek. Součástí je nejen návštěva knihkupectví, ale i návštěva dětského oddělení v knihovně a hravé seznámení s tím, jak to v knihovně chodí.

Dílčí tématické okruhy:

1. JARO DĚLÁ POKUSY

Základní vzdělávací nabídka (okruhy činností):

- seznamování se s jarní přírodou, návrat ptáků, hnízdění,
- pozorování změn v přírodě, hledání a vítání jara (sledování ptáků, vnímání vůně jara, kůry stromů),
- vysévání semen hrachu, fazolí, pozorování klíčení,
- loučení se zimou, vynášení Morany.

2. PLETU, PLETU POMLÁZKU

Základní vzdělávací nabídka (okruhy činností):

- seznamování s různými velikonočními zvyky a tradicemi,
- malování kraslic,
- vysévání obilí,
- připravování výzdoby a zdobení třídy na Velikonoce,
- seznamování s říkadly a lidovými zpěvy, které Velikonoce provázejí.

3. Z POHÁDKY DO POHÁDKY

Základní vzdělávací nabídka (okruhy činností):

- smyslové a psychomotorické hry,
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí – četba knihy při odpoledním odpočinku, četba příběhu/ pohádky v ranním kruhu,
- artikulační, řečové a sluchové hry,
- poslech čtených pohádek a příběhů - pohádkové postavy (kladné, záporné),
- prohlížení a „čtení“ knížek, leporel,
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky – encyklopedie, učebnice, naučná literatura, historické knihy,
- námětové hry – na knihkupectví, knihovnu,
- činnosti zaměřené k vytváření pojmů a osvojování poznatků – práce s knihou, s obrázky, návštěva knihovny, knihkupectví, stánku s novinami,
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen (vytváření knihy – opis názvu),
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti,

- činnosti zasvěcující děti do časových pojmů a vztahů – časová posloupnost (dějové obrázky),
- předčítání, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením.

Hlavní záměry stanovené pedagogem pro integrovaný blok JARO:

- probouzet zájem o lidové tradice-Velikonoce, slavnosti pro maminku,
- přiblížit dětem změny v přírodě všemi smysly,
- poznat a pojmenovat některé druhy zvířat, seznamovat se s jejich životem,
- napodobit pohyb podle vzoru, cvičit soustavně a pravidelně s ohledem na jejich možnosti,
- rozvíjet vyjadřovací schopnosti dětí – verbálně, neverbálně,
- posilovat radost z objevovaného, probouzet zájem a zvědavost dítěte,
- upevňovat sounáležitost s živou a neživou přírodou, seznamovat se světem rostlin,
- probouzet v dětech výtvarnou i hudební fantazii,
- objevovat znaky probouzející se přírody,
- rozvíjet jemnou motoriku a grafomotoriku.

Očekávané výstupy integrovaného bloku JARO:

- vnímat a rozlišovat pomocí smyslů, snažit se ovládat koordinaci ruky a oka,
- porozumět slyšenému, učit se krátké texty, sledovat a vyprávět příběh, pohádku, projevovat zájem o knížky,
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování, respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním, naslouchat druhým,
- zacházet šetrně s knihami, vnímat umělecké podněty,
- sledovat divadlo, krátkou pohádku, kino,
- chápat prostorové pojmy (dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad) a elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru, částečně se orientovat v čase (vizualizovaný režim dne).

5.4.3 Integrovaný blok: LÉTO (časový plán – cca 4 týdny)

Dílčí tématické okruhy:

1. PŘICHÁZÍ LÉTO

Charakteristika integrovaného bloku:

Integrovaný blok se věnuje vyjádření typických znaků léta jako ročního období. Vnímání letního počasí a jeho proměn, pozorování letní přírody, oblékání v létě.

V tomto integrovaném bloku se seznamujeme s různými dopravními prostředky, dopravními značkami, ale především s bezpečností v silničním provozu.

Dále se zaměřujeme především na prevenci úrazovosti před hlavními prázdninami, ale také na rozloučení s dětmi, které k nám již po prázdninách nebudou docházet, protože odcházejí do základní školy.

Dílčí tematický okruh:

1. PŘICHÁZÍ LÉTO

Základní vzdělávací nabídka (okruhy činností):

- lokomoční a nelokomoční pohybové činnosti, pohybové hry s dopravní,
- konstruktivní činnosti, hry v písku, stavění z lega, námětové hry,
- smyslové hry – rozeznání zvuků jednotlivých dopravních prostředků,
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví a osobního bezpečí – bezpečný pohyb na vycházkách,
- artikulační, rytmické hry, rytmizace básniček a říkadel, poslech čtených pohádek, sledování filmových pohádek,
- výlety do okolí – vlakové nádraží, výlet vlakem/autobusem,
- vycházky v okolí školy-přirozené pozorování blízkého prostředí a technických objektů, dopravních prostředků apod.,
- cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat,
- hry s vodou, sprchování na zahradě školy.

Hlavní záměry stanovené pedagogem pro integrovaný blok LÉTO:

- osvojovat si základní poznatky o prostředí, v němž žije,
- osvojovat si věku přiměřené praktické dovednosti,
- vytvářet si základní představu o dopravních prostředcích a bezpečném pohybu v silničním provozu,
- učit se chránit bezpečí své i druhých,
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků,
- osvojovat si základní poznatky důležité k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí,
- rozvíjet řečové a komunikativní dovednosti,
- osvojovat si elementární poznatky o znakových systémech a jejich funkci,
- seznamovat se s pravidly chování ve vztahu k druhému,
- rozvíjet základní kulturně společenské návyky a schopnost prosociálního chování,
- vytvářet si elementárního povědomí o technickém prostředí.

Očekávané výstupy integrovaného bloku

- zvládnout základní pohybové dovednosti a orientaci v prostoru, běžné způsoby pohybu v různém prostředí, ovládat dechové svalstvo,
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů,
- rozlišovat některé obrazové symboly,
- spolupracovat s ostatními,
- dodržovat dohodnutá pravidla,
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat a mít povědomí o tom, jak se jim vyhnout, umět požádat o pomoc (verbálně/neverbálně),
- rozlišovat některé symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci,
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky.

Tyto tematické celky pedagogičtí pracovníci využívají k tvorbě třídního vzdělávacího programu, popř. individuálních plánů. Jednotlivá podtémata naplňují konkrétními činnostmi odpovídajícími svým zaměřením i náročností dětem vzdělávaným v přípravném stupni.

6. Hodnocení v přípravném stupni

V prvním pololetí a na konci školního roku je dětem vydáváno osvědčení. Hodnocení je slovní a vždy má motivační charakter. Písemnou formou jsou zdůrazněny dovednosti, ve kterých dítě dosáhlo zlepšení.

7. Autoevaluace školy

Autoevaluace v přípravném stupni slouží k systematickému posuzování stanovených cílů podle daných kritérií v jednotlivých oblastech výchovy a vzdělávání, řízení školy a koncepci školy, reprezentaci školy. Výsledky autoevaluace slouží jako zpětná vazba pro další zkvalitňování práce školy.

Předpokladem kvalitního a objektivního hodnocení je:

- uvědomění si daných nedostatků,

- pojmenování konkrétních nedostatků,
- zdravá komunikace v rámci pedagogického sboru, učitel – rodič, učitel – dítě,
- realizace účinných postupů k nápravě (způsoby nápravy).

7.1 Oblasti autoevaluace

Vzdělávací program je v souladu s RVP PV

- naplňováním filozofie školy přispívat k vytvoření příjemné atmosféry, zdravého a podnětného prostředí pro děti, učitele, rodiče,
- vhodnými metodami a formami práce přispívat k utváření a rozvíjení klíčových, kompetencí dětí a tím k naplňování priorit přípravného stupně,
- naplňovat specifické cíle integrovaných bloků,
- při vzdělávání respektovat individuální potřeby dětí, uplatňovat individuální přístup,
- výsledky pozorování používat jako podklad pro zpracování IVP na další období,
- průběžné hodnotit výchovně vzdělávací práci s rodiči,
- zabezpečit komplexní péči dítěte.

Oblast řízení školy a koncepce školy

- stanovenou koncepcí a profesionálním řízením školy přispívat k vytváření příjemných podmínek školy (klíma) a spokojenosti pedagogů, rodičů a dětí,
- při dalším vzdělávání pedagogických pracovníků klást důraz na kvalitu a efektivnost vzdělávání,
- efektivně hospodařit s finančními prostředky vzhledem k zabezpečení kompenzačních a učebních pomůcek,
- evaluovat výukovou činnost v oblasti plánování a přípravy výukové jednotky, realizaci a řízení výukové jednotky, naplňování cíle výukové jednotky,
- týmovou prací učitelů vést k naplňování priority komplexnosti naší školy,
- otevřenou komunikací mezi pedagogy a rodiči, vzájemným respektováním, možností rodičů podílet se na životě školy přispívat k naplnění společné filozofie.

Reprezentace a prezentace školy

- sledovat, diskutovat, řešit reakce okolí na život školy,
- účastnit se akcí v oblasti kulturní, sportovní (tradiční i nově vzniklé),
- pokračovat v propojení školy a veřejnosti,
- publikovat v regionálním tisku, zakládat úspěchy.

7.2 Prostředky autoevaluace školy, časové rozvržení

Oblast výchovy a vzdělávání

- **soulad ŠVP a RVP PV** (1 krát za dva roky)

kdo? Vedení školy s celým kolektivem pedagogů

Dotazník pro pedagogické pracovníky

- **kvalita zpracování ŠVP** (1 krát za dva roky)

kdo? Vedení školy s celým kolektivem pedagogů, rodiče

Dotazník pro pedagogické pracovníky, rodiče

- **vzdělávací podmínky** (1 krát za dva roky)

kdo? Vedení školy s celým kolektivem pedagogů, rodiče

Dotazník pro pedagogické pracovníky, rodiče

- **vzdělávací proces podmínky** (1 krát za dva roky)

kdo? Vedení školy s celým kolektivem pedagogů, rodiče

Dotazník pro pedagogické pracovníky, rodiče

- **výsledky vzdělávání** (1 krát za dva roky)

kdo? Vedení školy s celým kolektivem pedagogů, rodiče

Dotazník pro pedagogické pracovníky, rodiče

- **pravidelné řízené rozhovory** pracovníků s vedením školy: **brainstorming**
(1 krát za rok, září-říjen)

kdo? Vedení školy – zástupce ředitelky školy

- **skupinové diskuse** (průběžně)

kdo? Pedagogičtí pracovníci školy

- **hospitační činnost** (metody a formy práce učitele, naplňování KK, uplatňování individuálního přístupu, profesního přístupu učitele, IVP a dokumentace dítěte) pozorování, písemný záznam, ústní pohovory s učitelem (průběžně)

kdo? Ředitelka školy, vedoucí pracovník školy, vzájemné hospitace (průběžně)

pozorování, rozhovory pedagogů

- **dotazníky pro rodiče** (1 krát za 2 roky)

kdo? Zákonní zástupci dětí

- **analýza realizovaných aktivit** (průběžně po realizaci daného projektu), rozhovory

kdo? Všichni zainteresovaní pedagogičtí pracovníci

- **zařazení dětí** po ukončení docházky **do přípravného stupně ZŠ speciální**

kdo? SPC, vedení – ředitelka školy

Oblast řízení školy a koncepce školy

- **pracovní semináře**, skupiny: pedagogičtí pracovníci předávají poznatky z absolvovaných seminářů svým kolegům (průběžně)

kdo? Pedagogičtí pracovníci

- **kontrola efektivnosti využívání zakoupených kompenzačních a učebních pomůcek ve výchovně vzdělávacím procesu...** (průběžně), hospitace, pohovory s učiteli

kdo? Vedení školy

- **aktivní spolupráce Školské rady s rodičovskou a širší veřejností** (průběžně) aktivní pomoc rodičů a širší veřejnosti při přípravě, realizaci, sponzorském zajištění akcí školy

kdo? Předseda Školské rady, vedení školy, rodiče, pedagogičtí pracovníci

jednání s rodiči – vnější evaluace (průběžně)

kdo? Vedení školy

- **výroční zpráva školy** (podklady - červen)

kdo? Vedení školy

Reprezentace a prezentace školy

- **ústní blahopřání, věcné upomínkové předměty**, zveřejnění úspěchů v prostorách školy i v rámci propagace školy na veřejnosti (průběžně)
- **články v tisku**

kdo? vedení školy, pedagogičtí pracovníci, rodiče, široká veřejnost

7.3 Kritéria

- naplnění filosofie školy
- spokojenost dětí, rodičů, učitelů
- ohlasy veřejnosti na život školy
- hodnocení ČŠI
- vyjádření školské rady